

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Stand van de uitvoering
**sociale
zekerheid**

JUNI 2024

Inhoud

Inleiding 3

1 Knelpuntenbrieven wet- en regelgeving 2024 5

- 1.1 Appreciatie knelpuntenbrieven UWV, de SVB en de LCR 2024 6
- 1.2 Voortgang openstaande knelpunten 10

2 Dienstverlening 15

- 2.1 Overzicht van kleine regelingen en overgangsregelingen UWV en SVB 16
- 2.2 Herstelacties UWV 16
- 2.3 Gesprek met UWV over dienstverlening n.a.v. signalen 17
- 2.4 Gesprek met UWV over verbreding van signalen bij de Maatwerkplaats 18
- 2.5 Tijdigheid van beslissingen SVB 18
- 2.6 Ontbrekende wettelijke grondslag uitvoeren gezinsbijslag (WKB) buitenland 18

3 Handhaving 20

- 3.1 Ontwikkelingen risicoscans UWV 21
- 3.2 Fraude met Ziektewetuitkeringen 22
- 3.3 Datalekken UWV en de SVB 22

4 Continuïteit van de organisaties 24

- 4.1 ICT-ontwikkelingen bij UWV en de SVB 25
- 4.2 Doorlichting van risicobeheersing en risicocultuur UWV 28

5 Bijlagen 29

- 5.1 Toelichting stand van zaken openstaande knelpunten UWV, SVB en LCR 30
- 5.2 Overzicht van kleine regelingen en regelingen met overgangsrecht UWV en de SVB 39

Inleiding

Voor u ligt de Stand van de uitvoering sociale zekerheid juni 2024. De Stand van de uitvoering informeert uw Kamer ieder half jaar over de ontwikkelingen in de uitvoering van de sociale zekerheid. De focus ligt hierbij op UWV en de SVB, als publieke dienstverleners van SZW. Daarnaast delen UWV, de SVB en Landelijke Cliëntenraad (LCR) hun jaarlijkse knelpuntenbrieven.

Samen met deze organisaties blijven wij ons inzetten om beleid en uitvoering binnen de sociale zekerheid te verbeteren en werken we aan een stelsel dat past bij wat mensen nodig hebben. Een goede publieke dienstverlening speelt een belangrijke rol bij de toegankelijkheid van het stelsel van sociale zekerheid. De publieke dienstverlening is de plek waar mensen ervaren wat de overheid voor hen betekent. Wij hechten daarom veel waarde aan de kwaliteit van onze publieke dienstverlening en aan wet- en regelgeving die eenvoudig, uitvoerbaar en toekomstbestendig is.

Recent gepubliceerde onderzoeken bieden ons inzichten voor de toekomst van de sociale zekerheid. In februari 2024 is het rapport “Blind voor mens en recht” van de Parlementaire enquêtecommissie fraudebeleid en dienstverlening verschenen¹. Het rapport trekt pijnlijke conclusies. De commissie roept op tot een menselijkere aanpak bij fraudebestrijding, met ruimte voor het maken van fouten. Uitgangspunt is dat mensen zich aan de regels houden en vanuit vertrouwen worden benaderd. Dit doen we door meer in te zetten op preventie en door passend op te treden tegen mensen en bedrijven die de regels niet naleven. Het streven van het kabinet is om voor het zomerreces een brief over dit rapport naar uw Kamer te verzenden.

Bovenstaand rapport sluit aan bij het eindadvies van Team Preventie². Team Preventie is een interdisciplinair team, onder leiding van prof. dr. Menno Fenger, hoogleraar Institutionele Beleidsanalyse. Dit advies stelt dat preventie meer centraal moet worden gesteld door uitkeringsontvangers vaker te ontmoeten en beter te begrijpen. Preventie is noodzakelijk om naleving van de regels te bevorderen. Daarom zijn beleid en uitvoering bezig om preventie het vertrekpunt te maken van de dienstverlening. Handhaving blijft hierbij onmisbaar. We werken aan een ander handhavingssysteem in de sociale zekerheid door vertrouwen en handhaving in onze wetgeving beter in balans te brengen. Daarnaast stimuleren we naleving bij die groep die wel wil naleven, maar dat om verschillende redenen nog niet doet³.

In februari 2024 is ook het adviesrapport “Toekomst van het arbeidsongeschiktheidsstelsel” van de Onafhankelijke commissie toekomst arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) verschenen⁴. De boodschap van dit rapport is dat het huidige arbeidsongeschiktheidsstelsel te complex is en dat een vernieuwd stelsel meer aandacht, vertrouwen en zekerheid moet bieden aan alle betrokkenen. Daarnaast gaat het rapport “Gematigde groei” van

¹ Parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening, (2024). Blind voor mens en recht, Den Haag.

² Team Preventie (2024). Preventie – Een kwestie van doen!, Den Haag.

³ Meerjarige Handhavingskoers SZW 2022-2025 (bijlage bij 26448, nr.666)

⁴ Onafhankelijke commissie toekomst arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS), (2024). Toekomst van het arbeidsongeschiktheidsstelsel, Den Haag.

de Staatscommissie demografische ontwikkelingen 2050 in op de toegenomen druk voor de sociale zekerheid doordat Nederland drukker, grijzer en meer divers wordt⁵.

De inzichten uit deze rapporten stellen ons voor een grote en complexe opgave. Samen met UWV en de SVB zetten wij ons hard in voor beleid dat werkt vóór mensen. Dit doen we door mensen en bedrijven centraal te stellen en te streven naar een stelsel waarin vertrouwen het uitgangspunt is. We blijven werken aan vereenvoudiging van wet- en regelgeving, zodat de publieke dienstverlening zich kan richten op het ondersteunen van mensen.

Binnen het programma Werk aan Uitvoering worden deze vraagstukken ook in overheidsbrede samenwerking opgepakt en verder gebracht. De SVB en UWV zetten zich in het kader van programma Werk aan Uitvoering verder in voor een toekomstbestendige dienstverlening onder meer door aansluiting bij loketinitiatieven, de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) en bij het landelijk Maatwerkloket Multiproblematiek. Verdere voortgang op het gebied van Werk aan Uitvoering is te vinden in de Voortgangsrapportage WaU ⁶. In de volgende Stand van uitvoering zal de voortgang van de SVB

en UWV op het gebied van Werk aan Uitvoering uitgebreider aan bod komen.

Naast vereenvoudiging is goed werkende IT cruciaal voor onze sociale zekerheid. Voor de berekening en betaling van uitkeringen zijn betrouwbare systemen essentieel. Een goede beheersing van de IT is nodig om goede dienstverlening te kunnen bieden en mensen makkelijk hun eigen zaken te laten regelen. Ook is goede IT nodig om de veiligheid van gegevens van mensen te garanderen. Dit vereist dat UWV en de SVB zich digitaal blijven ontwikkelen en zorgdragen voor continuïteit van hun systemen. Een strakke centrale regie op IT-projecten, een gedegen risicobeheersing binnen de organisatie en zorg voor voldoende IT-kennis bij het management zijn daarin belangrijke elementen.

Deze editie van de Stand van de uitvoering is gericht dan voorgaande edities. We reageren op de knelpuntenbrieven 2024 van UWV, de SVB en de LCR. Daarnaast rapporteren we over de voortgang van de knelpunten uit 2023, 2022 en 2021. Op verzoek van uw Kamer hebben we de voortgang inzichtelijker gemaakt om u een goed beeld te geven van de monitoring en sturing. Tot slot geven we gevolg aan eerder gedane toezeggingen op het gebied van dienstverlening, handhaving en continuïteit van de organisaties.

‘Samen met UWV
en de SVB zetten
wij ons hard in voor
beleid dat werkt
vóór mensen.’

⁵ Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050, (2024). Gematigde groei–Rapport van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050, Den Haag.

⁶ Kamerstukken II 2023/2024, 29 362, nr. 350.

1 Knelpuntenbrieven wet- en regelgeving 2024

In de knelpuntenbrieven gaan UWV, de SVB en de LCR in op knelpunten waar mensen en professionals in de uitvoering tegenaanlopen in wet- en regelgeving. Wij zijn UWV, de SVB en de LCR erkentelijk voor het delen van deze knelpunten en nemen deze signalen serieus. Samen met deze organisaties blijven we ons inzetten om de knelpunten aan te pakken.

1.1 | *Appreciatie knelpuntenbrieven UWV, de SVB en de LCR 2024*

1.1.1 Internationale uitvoering SVB: appreciatie knelpuntenbrief SVB 2024

De manier waarop we wonen en werken verandert. Zo is er sprake van veranderende vormen van samenleven en -wonen, toenemende mobiliteit over de landgrenzen heen, veranderende werkpatronen en meer verschillende en flexibele werkvormen. Steeds meer mensen hebben ergens in hun leven een internationale (verzekerings)component, omdat ze bijvoorbeeld een periode in het buitenland hebben gewerkt. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat de uitvoering van de sociale zekerheid steeds complexer wordt. Dat is nu al merkbaar in de uitvoeringspraktijk van de SVB.

De SVB is steeds meer tijd kwijt aan het beoordelen van het recht in internationale situaties. Het werk vraagt veel inhoudelijke kennis van de medewerkers, waardoor inwerken lang duurt. Tegelijk is er meer door- en uitstroom van medewerkers. De druk op de SVB als uitvoeringsorganisatie neemt hierdoor toe. Dit laat zich onder meer zien in de uitvoeringskosten per klant. Deze zijn in het geval van de AOW en AKW internationaal fors hoger dan nationaal. Ook de achterblijvende tijdigheidscijfers zijn onder andere

het gevolg van de toenemende complexiteit van de internationale dienstverlening. Dat betekent dat mensen langer moeten wachten op een beslissing en dus later hun geld ontvangen.

Bij het maken van beleid en wetgeving, maar ook bij jurisprudentie, wordt vooral gekeken naar de nationale context. Er wordt nog onvoldoende rekening gehouden met de internationale uitvoeringspraktijk. Een regeling kan nationaal goed uitvoerbaar zijn, maar internationaal toch erg complex zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor de controle op de rechtmatigheid van uitbetaalde uitkeringen. In het buitenland legt de SVB huisbezoeken af om de leefvorm van AOW-gerechtigden te handhaven. Huisbezoeken zijn in het buitenland meestal het enige middel, omdat de benodigde brongegevens vaak ontbreken. In een aantal landen stuiten de huisbezoeken echter op weerstand, mede vanwege de grote inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. Hierdoor wordt het voor de SVB steeds lastiger om internationaal haar taken uit te voeren. SZW, de SVB en UWV zijn met de betreffende landen in gesprek over alternatieve manieren om te handhaven. Bewustwording over de complexiteit van de internationale dienstverlening en vereenvoudiging zijn daarom van groot belang.

Zoals eerder aan uw Kamer is gemeld, zijn SZW en de SVB het afgelopen jaar bezig geweest met een onderzoek naar mogelijke vereenvoudiging van de

internationale uitvoering. De centrale vraag in dit onderzoek is welke vereenvoudigingen van nationale wetgeving kansrijk zijn en positieve impact hebben op de internationale uitvoerbaarheid en dienstverlening, nu en in de toekomst. Daarbij is gekeken naar vier onderwerpen: vermogensonderzoek buitenland, de complexiteit van leefvormen AOW in het buitenland, toekomstscenario's inkomensvoorziening nabestaanden en kansen die samenhangen met de toekomst van de kindregelingen. Uw Kamer wordt hierover later dit jaar nader geïnformeerd. Kansrijke vereenvoudigingsopties zullen de komende tijd verder worden uitgewerkt. Zo zoekt SZW samen met de SVB, Financiën en Dienst Toeslagen naar een oplossing voor de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep over de werkafspraken tussen Dienst Toeslagen en de SVB over de internationale gezinsbijslagen. Daarnaast wordt op dit moment samen met het Ministerie van Financiën, de Belastingdienst en de SVB gewerkt aan een bestandsvergelijking om in kaart te brengen wat het effect zou zijn van een objectief partnerbegrip in de AOW als alternatief voor de huidige beoordeling.

Vereenvoudiging van nationale wet- en regelgeving helpt om de internationale uitvoering te vereenvoudigen, maar de SVB is voor haar dienstverlening ook gebonden aan Europese en internationale kaders. De ontwikkelingen zoals hierboven geschetst vragen om een aanpak die verder reikt dan nationale vereenvoudiging.

Denkrichtingen hiervoor worden geschetst in de knelpuntenbrief. Ook heeft de SVB de afgelopen periode onderzocht wat de SVB zelf in haar processen, gegevensuitwisseling, kennisontwikkeling en eigen beleidsregels kan doen om de dienstverlening te vereenvoudigen. Het dienstverleningsconcept van de SVB is op dit moment voor iedereen gelijk, ongeacht waar iemand woont of werkt. Om de dienstverlening in de toekomst te kunnen waarborgen, is een strategische reflectie nodig over de manier waarop het dienstverleningsconcept is vormgegeven. Hier wordt in 2024 door SZW en de SVB gezamenlijk opvolging aan gegeven.

1.1.2 Maak werk van bestaanszekerheid: appreciatie knelpuntenbrief UWV 2024

Het stelsel van inkomensondersteuning is erg complex geworden en sommige wetten bevatten elementen die kunnen leiden tot hardvochtige effecten voor bepaalde groepen mensen. Zoals UWV ook aangeeft, moet in wet- en regelgeving de menselijke maat centraal staan in het stelsel van inkomensondersteuning.

Wij werken nauw samen met UWV om de knelpunten die UWV signaleert bij de uitvoering van ons beleid, te duiden en nader te onderzoeken. Daar waar dit mogelijk is, nemen we belemmeringen weg of voeren we tijdelijke oplossingen in. In veel gevallen hebben we knelpunten gezamenlijk op kunnen lossen. De tabel in paragraaf 1.2 laat dit ook zien.

‘Een regeling kan nationaal goed uitvoerbaar zijn, maar internationaal toch erg complex zijn.’

‘Menselijke maat moet centraal staan in wet- en regelgeving in het stelsel van inkomensondersteuning.’

Samen met UWV blijven we ons inzetten om knelpunten in de uitvoering van wet- en regelgeving weg te nemen. Dit doen we voor knelpunten op de korte termijn. Uiteraard geldt voor knelpunten op de lange termijn, wanneer het oplossen van knelpunten een stelselwijziging vergt, dat dit in goed overleg met uw Kamer gebeurt. Op de meeste thema’s van de sociale zekerheid worden al voorbereidende stappen gezet om fundamentele keuzes voor de toekomst te kunnen maken, zoals binnen het stelsel van de arbeidsongeschiktheid, ten aanzien van sociaal-medisch beoordelen en bestaanszekerheid. Hierbij zien we ook een rol voor uw Kamer. Wij wijzen daarbij onder andere op het rapport van de OCTAS, de kabinetsreactie op OCTAS en vereenvoudigingstrajecten zoals in de WW. Voor een volledig overzicht van de vereenvoudigings-trajecten zullen wij uw Kamer voor de zomer nog de Vereenvoudigingsagenda sociale zekerheid toezenden.

Gegevensdeling

Deze knelpunten zijn eerder met uw Kamer gedeeld. In eerdere Standen van de uitvoering hebben wij aan uw Kamer gemeld dat er voor iedere ketensamenwerking afzonderlijk beoordeeld moet worden wie voor welk doel welke gegevens nodig heeft. Daarbij is het ook belangrijk om voor ogen te houden dat UWV een uitkeringsinstantie is, niet een hulpverlener. Als UWV signaleert dat iemand mogelijk andere problemen heeft, kunnen zij mensen

verwijzen naar de juiste hulpverlening (niet alleen bij schulden) en -als degene daarmee instemt- daarbij contactgegevens delen zodat die instantie zelf contact met hen op kan nemen. Het is niet de rol, verantwoordelijkheid of expertise van UWV om met hulpverleners om tafel te zitten of deze problemen op te lossen. Dat is anders als het gevolgen heeft voor iemands re-integratie op de arbeidsmarkt; daar heeft UWV een duidelijke taak. Vooralsnog achten wij de bestaande kaders hiervoor toereikend.

1.1.3 Risico’s bij uitkeringen of toeslagen: appreciatie knelpuntenbrief LCR 2024

Risico’s van over de grens werken

Bilaterale belastingverdragen en Verordening 883/2004 zijn bedoeld om te bepalen welk land belasting mag heffen respectievelijk onder welk nationale sociale zekerheidstelsel iemand valt. Daarbij geldt dat er verschillen blijven bestaan tussen de inrichting van fiscale en socialezekerheidsstelsels op het niveau van de lidstaten. Deze situatie gaat gepaard met uitdagingen in onze grensregio’s, waar de arbeidsmarkt juist over de grenzen heen floreert. Dit heeft de volle aandacht van het kabinet.

De minister van SZW en de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst werken nauw samen op dit dossier. Het kabinet blijft zich

inzetten om de discoördinatie tussen de belasting- en premieheffing zoveel mogelijk te beperken. Ook met onze buurlanden en in EU-verband, zet het kabinet zich in voor actuele vraagstukken rondom grensarbeid. Een mooi resultaat van Europese samenwerking is de totstandkoming van een kaderovereenkomst op het gebied van sociale zekerheid om thuiswerken te faciliteren voor grenswerkers. De kaderovereenkomst zorgt ervoor dat een grenswerker tot 50% kan (thuis)werken vanuit zijn woonland zonder daar sociaal verzekerd te raken. Ook op het gebied van fiscaliteit hecht het kabinet belang aan het fiscaal toegankelijk maken van hybride werken voor iedereen. Onlangs heeft het kabinet bijvoorbeeld onderzoek laten doen naar de inkomenseffecten van mogelijke thuiswerkregelingen in de belastingverdragen met onze buurlanden, België en Duitsland.⁷

Wij delen de mening van de Cliëntenraad dat goede informatievoorziening aan mensen, die gaan werken of wonen over de grens, van groot belang is. Het doel is om mensen controle te geven over hun situatie. Daarom zijn er de afgelopen jaren verschillende structuren opgezet. Zo zijn er in de grensregio's grensinformatiepunten beschikbaar die mensen informeren over werken, wonen en studeren over de grens. Voor gerichte vragen over sociale zekerheid of fiscaliteit zijn daarnaast respectievelijk het bureau Belgische en Duitse Zaken en het team

grensoverschrijdend werken en ondernemen (GWO), ingericht. Ook de dienstverlening in relatie tot arbeidsbemiddeling is in diverse grensregio's grensoverschrijdend ingericht door het EURES-netwerk, in samenwerking met de partners uit de buurlanden.

Onvoorziene risico's bij voorwaardelijke financiering en keteneffecten

Er zijn een aantal verschillende, maar interfererende knelpunten die de complexiteit veroorzaken die LCR beschrijft:

- De voorwaardelijkheid van hulp vanuit de overheid, bijvoorbeeld door de voorschottensystematiek;
- Onduidelijkheid over hoe regelingen op elkaar inwerken door terug- en nabetalingen;
- En de noodzaak om regelingen (met verschillende verplichtingen en momenten van uitkeren) te combineren om rond te kunnen komen.

Het programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen (VIM) werkt, in samenwerking met alle betrokken overheidsorganisaties, aan domeinoverstijgende knelpunten zoals de LCR noemt. Zo wordt er gekeken naar het aantal benodigde regelingen om tot het sociaal minimum te komen. De complexiteit van de interfererende regelingen wordt duidelijk zichtbaar in het knelpunt rondom nabetalingen. Een nabetaling van de ene overheidsorganisatie leidt tot een

‘Goede informatievoorziening aan mensen die gaan werken of wonen over de grens is van groot belang.’

⁷ Kamerstukken II 2023/2024, 25 087, nr. 328

(vaak onverwachte) verhoging van het inkomen en heeft veelal met terugwerkende kracht effect op allerlei andere regelingen, zoals op de gemeentelijke ondersteuning, toeslagen, eigen bijdrage WLZ en belastingen. Het programma VIM spreekt momenteel met ervaringsdeskundigen om goed zicht te krijgen op mogelijke oplossingsrichtingen.

Alleenstaanden zonder kinderen

De LCR plaatst vraagtekens bij de mate waarin het fiscale stelsel is ingesteld op het toenemende aantal alleenstaanden. Alleenstaanden vinden het onrechtvaardig dat samenwonen fiscale voordelen heeft, maar juist nadelen voor mensen met een uitkering. De LCR wil daarom laten doorrekenen welke fiscale gevolgen samenwonen heeft. Belangrijk uitgangspunt van de belastingheffing en inkomensondersteuning is de draagkracht van mensen en huishoudens. Door in de inkomstenbelasting rekening te houden met draagkracht, wordt beoogd dat de breedste schouders de zwaarste lasten dragen. In het Nederlandse stelsel vindt belastingheffing in principe plaats op individueel niveau. Slechts in bepaalde gevallen wordt rekening gehouden met huishoudelementen. Soms heeft fiscaal partnerschap voordelen (zoals de mogelijkheid om aftrekposten te schuiven naar de partner), maar er kunnen ook nadelen zijn (zoals het verlies van de alleenstaandeouderenkorting). Het fiscale

effect van samenwonen zal per geval verschillen. Inkomensondersteuning wordt daarentegen vormgegeven door uit te gaan van draagkracht op huishoudniveau. Het is immers de bedoeling om huishoudens de ondersteuning te bieden die zij nodig hebben. Dit sluit aan bij de beleving van de meeste huishoudens: zij vormen financieel een eenheid⁸. Daarom wordt over het algemeen het recht op toeslag en op verschillende minimumuitkeringen gebaseerd op het huishoudinkomen- en vermogen. Hierdoor werkt de huishoudsituatie inderdaad anders door in de inkomensondersteuning dan in de inkomstenbelasting. Het programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen (VIM) werkt aan het harmoniseren van begrippen over partnerschap, inkomen en vermogen in verschillende wet- en regelgeving. Bovendien werkt VIM aan stelselvarianten voor de lange termijn waarbij ook rekening wordt gehouden met verschillende huishoudsamenstellingen en dus ook de positie van alleenstaanden.

1.2 | Voortgang openstaande knelpunten

In deze editie van de Stand van de uitvoering maken we de voortgang van de knelpunten inzichtelijker door per knelpunt te laten zien hoe dicht we bij een

oplossing zijn. Onderstaand vindt u een overzicht van de openstaande knelpunten. In dit overzicht zijn alleen knelpunten opgenomen, die in vorige Standen van de uitvoering nog niet waren opgelost. Een uitgebreidere toelichting op de laatste stand van zaken van ieder knelpunt kunt u vinden in bijlage 5.1 aan het einde van dit rapport.

In onderstaand overzicht is de voortgang op elk knelpunt aangegeven voor UWV, de SVB en LCR. De voortgang op knelpunten is aangegeven in fases, waarbij de donkergekleurde fase de fase weergeeft waarin het betreffende knelpunt zich op dit moment bevindt. Deze fases lopen van fase 1: 'Nadere analyse van het knelpunt' tot fase 5: 'Opgelost'.

Fase 1 slaat op het onderzoeken van knelpunten om scherp te krijgen waar het probleem precies zit. Zodra het probleem helder is, kan in fase 2 worden gezocht naar oplossingsrichtingen. Fase 3 heeft betrekking op die knelpunten die een fundamentele verandering van het stelsel vereisen. Dit is een optionele stap, die voor sommige knelpunten nodig is voordat een oplossing in gang kan worden gezet. Voor deze knelpunten zijn voorstellen aan uw Kamer gedaan. In fase 4 zijn concrete oplossingen gekozen en in gang gezet. Waar nodig zijn er wetstrajecten opgestart. Pas wanneer een knelpunt merkbaar is opgelost voor mensen, belandt het knelpunt in fase 5.

⁸ Commissie Draagkracht, 2021

1.2.1 Voortgang knelpunten UWV

	Jaartal	Prio	Nadere analyse van het knelpunt	Oplossingsrichtingen worden verkend	Stelselwijziging nodig (Optioneel)	Oplossing in gang gezet	Opgelost
Periode startersbepaling is gebaseerd op kalenderweken	2023		100%	100%	100%	100%	100%
WW-uitkering kan niet op initiatief beëindigd worden	2023	!	100%	100%	0%	0%	0%
Calamiteitenverlof buitenland WW	2023		100%	100%	0%	0%	0%
Vaststellingsovereenkomst in geval van ziekte en WW	2023	!	100%	100%	0%	0%	0%
Werkloos worden in de WIA en hardheden in de WIA	2023		100%	100%	0%	0%	0%
Arbeidsongeschiktheidspercentage baseren op feitelijke verdiensten	2023		100%	100%	100%	100%	0%
Aanpassingen in het herbeoordelingsbeleid	2023 en 2022		100%	100%	0%	0%	0%
Wendbare wetgeving voor betere en snellere dienstverlening	2023, 2022 en 2021		100%	100%	0%	0%	0%
Bij arbeidsmarktdienstverlening staat de behoefte van de burger niet altijd centraal	2022		100%	100%	0%	0%	0%
Overdracht aan gemeenten van afgewezen Wajongaanvragers	2022		100%	100%	100%	100%	0%
Complexiteit gegevensverstrekkingen sociale zekerheidsrechten gedetineerden	2022		100%	100%	100%	100%	0%
Brutering van vorderingen na een jaarovergang	2022		100%	100%	0%	0%	0%
Wajong-gerechtigden die geen toegang hebben tot vrijwillige verzekeringen	2022		100%	100%	100%	100%	0%

1.2.1 Voortgang knelpunten UWV

	Jaartal	Prio	Nadere analyse van het knelpunt	Oplossings-richtingen worden verkend	Stelselwijziging nodig (Optioneel)	Oplossing in gang gezet	Opgelost
Termijn verhoging beslagvrije voet in verband met woonlasten	2022		100%	100%	100%	100%	100%
Samenloop verschillende werknemersregelingen (WW, ZW, WIA, etc.)	2022		100%	100%	0%	0%	0%
Complexiteit dwarsverbanden sociaal zekerheidsrecht en arbeidsrecht	2022		100%	100%	0%	0%	0%
Verlofregelingen bij ouderschap	2022		100%	100%	0%	0%	0%
Complexiteit Werkloosheidwet (WW)	2021		100%	100%	0%	0%	0%
Dienstverlening UWV aan volledig en duurzaam Arbeidsongeschikten (Wajong DGA en WIA/IVA) en WW-cliënten met een structurele functionele beperking	2021		100%	100%	100%	100%	100%
Maatregelenbesluit sociale zekerheidswetten	2021		100%	100%	100%	100%	0%
Debiteurenbeleid	2021		100%	100%	100%	100%	0%
Kostendelersnorm in de Toeslagenwet	2021		100%	100%	0%	0%	0%
Dagloonbesluit WIA	2021		100%	100%	100%	100%	0%
Toerekensystematiek ERD/WGA	2021		100%	100%	0%	0%	0%

1.2.2 Voortgang knelpunten SVB

	Jaartal	Prio	Nadere analyse van het knelpunt	Oplossings-richtingen worden verkend	Stelselwijziging nodig (Optioneel)	Oplossing in gang gezet	Opgelost
Vereenvoudigen kindregelingen	2023		██████████	██████████	██████████	██████████	██████████
Stelsel leefvormen in de AOW vereenvoudigen	2023 en 2021	!	██████████	██████████	██████████	██████████	██████████
Proactieve dienstverlening ten behoeve van bestaanszekerheid	2023		██████████	██████████	██████████	██████████	██████████
Armoedebestrijding: gebruiken beschikbare gegevens	2022		██████████	██████████	██████████	██████████	██████████
Menselijke maat in het sanctiebeleid	2022		██████████	██████████	██████████	██████████	██████████
Niet-gebruik AIO	2021		██████████	██████████	██████████	██████████	██████████
Kinderbijslag: dubbele kinderbijslag voor intensieve zorg	2021		██████████	██████████	██████████	██████████	██████████
Kinderbijslag keten: gevolgen scheiding	2021		██████████	██████████	██████████	██████████	██████████
Handhaving internationaal	2021		██████████	██████████	██████████	██████████	██████████

1.2.3 Voortgang knelpunten LCR

	Jaartal	Prio	Nadere analyse van het knelpunt	Oplossingsrichtingen worden verkend	Stelselwijziging nodig (Optioneel)	Oplossing in gang gezet	Opgelost
Problemen van alleenverdieners om sociaal minimum te realiseren als gevolg van stelselcomplexiteit	2023		100%	100%	100%	100%	0%
Loonloze periode uitkering	2023		100%	100%	100%	100%	0%
Vrijwilligers in de knel door hardheden vrijwilligersvergoeding belastingdienst	2023		100%	100%	0%	0%	0%
Pgb'ers die ontslagen worden hebben recht op WW	2023		100%	100%	100%	100%	0%

2 Dienstverlening

UWV en de SVB zetten zich continu in voor de bestaanszekerheid van mensen. Hierbij speelt dienstverlening met oog voor de menselijke maat en het doevermogen van mensen een cruciale rol. In dit hoofdstuk gaan we in op de ontwikkelingen rondom de dienstverlening.

2.1 | *Overzicht van kleine regelingen en overgangsregelingen UWV en SVB*

In het commissiedebat uitvoering sociale zekerheid van april 2024 hebben wij toegezegd uw Kamer een overzicht te geven van de regelingen met overgangsrecht en kleine regelingen die worden gebruikt in de uitvoering bij UWV en de SVB. In bijlage 5.2 aan het einde van dit rapport vindt u een overzicht van deze regelingen. Met kleine regelingen verwijzen we hier naar regelingen waarvan een relatief beperkt aantal gerechtigden gebruik maakt (ongeveer 15.000 of minder).

2.2 | *Herstelacties UWV*

Er kunnen er situaties ontstaan waarin grotere groepen mensen onbedoeld worden benadeeld door wet- en regelgeving of door fouten in de uitvoering. In zulke gevallen zijn herstelacties nodig. Doordat er steeds beter en sneller wordt gereageerd op signalen, komen deze herstelacties sneller in beeld. Bij grote publieke dienstverleners zijn herstelacties onvermijdelijk, wat extra druk uitoefent op de capaciteit van de publieke dienstverlener. Via de Stand van de uitvoering informeren we uw Kamer periodiek over de herstelacties met een grote (maatschappelijke) impact.

Bij de besluitvorming over herstelacties wordt telkens gezocht naar een evenwicht tussen het algemene belang en het individuele belang, en ook tussen het terugvorderen van te veel betaalde bedragen en het kwijtschelden ervan. Deze afwegingen vereisen een grondige analyse van de omvang en impact van de herstellen situatie. UWV informeert vervolgens SZW hierover. Gezamenlijk komen we tot een besluit over de wijze van herstel.

2.2.1 *Indexering WIA-daglonen*

Er is gebleken dat de indexering van de daglonen voor nieuwe WIA-uitkeringen per 1 januari en per 1 juli 2023 in enkele gevallen onjuist is verlopen. Uw Kamer is hierover in de vorige Stand van de uitvoering geïnformeerd.

UWV heeft direct een controle uitgevoerd op WIA-toekenningen in 2023 en een herstelactie gestart, die binnen hetzelfde boekjaar is afgerond. Dankzij deze snelle reactie werd eventuele schade voor betrokkenen, zoals eventuele gevolgen voor toeslagen, zoveel mogelijk beperkt. Uit de controle bleek dat over het hele jaar 2023 in 4,7% van de gevallen de dagloonindexering niet correct was toegepast (262 van de 5.530 getoetste dossiers).

Om dergelijke fouten in de toekomst te voorkomen, heeft UWV extra maatregelen genomen. Er is een aanvullende signalering in de systemen ingebouwd,

waardoor medewerkers de indexering nu handmatig moeten uitvoeren. Een volledig geautomatiseerde indexering wordt naar verwachting eind dit jaar of volgend jaar ingevoerd.

Uit verder onderzoek is gebleken dat sinds de invoering van de Wet WIA in 2006 in sommige gevallen het handmatig doorvoeren van de indexering niet (goed) is toegepast bij de vaststelling van nieuwe WIA-uitkeringen. Als de eerste indexering wordt gemist, heeft dit gevolgen voor latere indexeringen. UWV werkt aan een plan van aanpak om het uitkeringsbedrag richting de toekomst te corrigeren. UWV en SZW bekijken momenteel samen de consequenties voor in het verleden verstrekte uitkeringsbedragen. Wij informeren uw Kamer nader in de volgende Stand van de uitvoering.

2.2.2 Terugvorderactie Toeslagenwet in verband met arbeidsongeschiktheidspensioeninkomsten

Op 18 december 2023 hebben wij uw Kamervragen beantwoord met betrekking tot hoge nabetalingen van arbeidsongeschiktheidspensioenen door pensioenfondsen en de gevolgen voor uitkeringsgerechtigden daarvan⁹. Naar aanleiding hiervan heeft UWV de samenloop van arbeidsongeschiktheidspensioenen met de Toeslagenwet-uitkering nader onderzocht.

⁹ Kamerstukken II 2023/2024, 18 december 2023, 2023Z16304.

¹⁰ Kamerstukken II 2023/2024, 17 050, nr. 608

Uit dit onderzoek is gebleken dat voor ongeveer 2.000 personen de verrekening niet of niet juist heeft plaatsgevonden, waardoor deze mensen mogelijk een te hoge uitkering hebben ontvangen. Dit komt voornamelijk doordat er tot voor kort geen automatische signalering van deze inkomsten was bij UWV. De gegevens waren wel beschikbaar in de Polisadministratie, maar medewerkers van UWV werden hier niet automatisch op geattendeerd. Met de uitbreiding van de Abonnementenservice AW is er inmiddels wel een automatische signalering voor nieuwe inkomsten uit een arbeidsongeschiktheidspensioen, waardoor dit probleem zich niet meer voordoet.

De hier beschreven problematiek is vergelijkbaar met de problematiek die heeft geleid tot de terugvorderactie opting-in. Over de terugvorderactie opting-in hebben wij uw Kamer op 21 maart 2024 geïnformeerd¹⁰. Omdat deze circa 2.000 personen een te hoge uitkering hebben ontvangen, zal UWV ook voor deze groep een terugvorderactie uitvoeren. UWV zal deze actie op dezelfde werkwijze uitvoeren als bij opting-in inkomsten. Daarbij is het uitgangspunt dat de te veel ontvangen uitkering wordt terugbetaald, maar er is daarnaast oog voor de omstandigheden van de betrokkene. Indien de terugvordering

onaanvaardbare sociale of financiële gevolgen zou hebben, wordt deze gematigd tot een passende hoogte. UWV onderzoekt op dit moment op welke termijn kan worden gestart met de terugvorderactie. Hierover informeren wij u nader in een volgende Stand van de uitvoering.

2.3 | Gesprek met UWV over dienstverlening n.a.v. signalen

In het commissiedebat uitvoering sociale zekerheid van april 2022 hebben wij toegezegd om met UWV in gesprek te gaan over de dienstverlening. Dit was naar aanleiding van signalen van mensen die zich niet gehoord voelden. In een bestuurlijk overleg met UWV heeft dit gesprek plaatsgevonden. Uitgangspunt van UWV is een dienstverlening met meer menselijke maat, waardoor mensen zich gezien, gehoord en geholpen voelen. De dienstverlening van UWV sluit aan bij de behoeften van mensen en waar nodig heeft UWV aandacht voor de persoonlijke situatie van mensen. De ontwikkeling naar meer ruimte voor menselijke maat in de dienstverlening van UWV wordt ook jaarlijks besproken tijdens een bestuurlijk overleg met UWV.

2.4 | Gesprek met UWV over verbreding van signalen bij de Maatwerkplaats

In het commissiedebat uitvoering sociale zekerheid van april 2024 hebben wij uw Kamer toegezegd om naar de mogelijkheden te kijken om maatwerkcasussen via een andere manier dan via UWV-medewerkers aan te leveren.

Wanneer mensen knelpunten ervaren in de dienstverlening van UWV, kunnen zij dit op verschillende manieren met UWV bespreken. Dit kan bijvoorbeeld via de klachtenprocedure en bezwaar en beroep. Met behulp van onder meer clientondersteuners, klachtenambassadeurs en medewerkers van UWV wordt gewerkt aan oplossingen met menselijke maat. In complexe situaties is er de maatwerkplaats van UWV. Wanneer medewerkers professionele buikpijn ervaren, omdat mensen (onbedoeld) in de knel zijn gekomen, kunnen zij in deze maatwerkplaatsen casussen bespreken en werken aan een oplossing die aansluit bij de bedoeling van de wet.

Meestal worden casussen via een medewerker ingebracht, maar ook anderen kunnen casuïstiek inbrengen naar de maatwerkplaats. SZW kan bijvoorbeeld naar aanleiding van burgerbrieven contact opnemen met UWV met het verzoek die door te verwijzen naar de UWV-maatwerkplaats.

In het commissiedebat arbeidsongeschiktheid op 24 april 2024 is aangegeven dat ook Kamerleden signalen ontvangen over knellende situaties van mensen. Wij hebben uw Kamer toegezegd dat Kamerleden deze specifieke knelpunten via SZW of direct bij UWV voor bespreking in de UWV-maatwerkplaats kunnen indienen. U kunt dit doen via de reguliere contactpersonen van uw Kamer. Hiervoor is wel toestemming nodig van de cliënt.

2.5 | Tijdigheid van beslissingen SVB

Als gevolg van onder andere de complexiteit van de internationale uitvoering en personeelskrapte, staan de werkvoorraden en de tijdigheid bij de SVB onder druk. De toenemende complexiteit leidt ook tot een grotere foutgevoeligheid. Hierdoor is in sommige gevallen de AIO te laat toegekend voor AOW-gerechtigden, die daar recht op hadden. In de eerste acht maanden van 2023 ging het om 160 gevallen. Om te voorkomen dat financiële lasten ongewenst bij mensen komen te liggen, heeft de SVB het mogelijk gemaakt dat deze groep, onder voorwaarden, de AIO met terugwerkende kracht ontvangt.

De SVB neemt diverse maatregelen om de werkvoorraden weer op peil te krijgen en te houden. Zo investeert de SVB in het binden van medewerkers, bijvoorbeeld door het versterken van vakmanschap en het stimuleren van talentontwikkeling. Ook werkt de SVB aan het efficiënter gebruikmaken van beschikbare data en het kritisch bezien en vernieuwen van de eigen beleidsregels. Ten slotte is met de “verbeteraanpak AOW” een andere manier van prioriteren en sturen geïntroduceerd waardoor de SVB beter in staat is nieuwe AOW-aanvragen tijdig te behandelen. Het werken aan achterstanden heeft tijdelijk een negatieve impact op de tijdigheidsscores. Hier staat tegenover dat het aantal klachten en bezwaren een dalende trend laat zien.

2.6 | Ontbrekende wettelijke grondslag uitvoeren gezinsbijslag (WKB) buitenland

Op 30 maart 2023 heeft de CRvB geoordeeld dat er in een internationale context geen wettelijke grondslag bestaat voor het verrekenen van te veel betaald kindgebonden budget met nog uit te betalen kinderbijslag door de SVB. De uitspraak impliceert dat de SVB niet bevoegd is om de uitvoeringsregels van de AKW toe te passen op het kindgebonden budget. De SVB heeft in overeenstemming met het

ministerie van SZW, het ministerie van Financiën en Dienst Toeslagen besloten om de gecombineerde internationale invorderingen die raken aan de rechterlijke uitspraak te pauzeren. Het betreft de invorderingen die na de datum van uitspraak zijn ontstaan. De betreffende mensen zijn hierover geïnformeerd. Eind maart 2024 zijn ongeveer 2.200 vorderingen gepauzeerd, met een openstaand bedrag van ongeveer € 2,14 miljoen. Er wordt gezamenlijk gezocht naar een oplossing voor de gepauzeerde vorderingen en de uitvoeringspraktijk. Deze problematiek is het gevolg van de samenloop van de Nederlandse kindregelingen met buitenlandse gezinsbijslagen. In de Kamerbrief 'Uitkomsten verkenning toekomst kindregeling' die op 9 februari 2024 aan de Tweede Kamer is verstuurd¹¹, wordt in de ambtelijke verkenning geconstateerd dat een eerste en belangrijke stap naar een structurele oplossing voor ook dit probleem ligt in het komen tot één vereenvoudigde regeling met één wettelijk kader.

¹¹ Kamerstukken II 2023/2024, 36 410 XV, nr. 65

3 Handhaving

De gezamenlijke visie op het handhavingsbeleid in de sociale zekerheid is de afgelopen jaren sterk veranderd. Het uitgangspunt is dat verreweg de meeste mensen zich aan de regels willen houden. Dienstverlening met meer oog voor onbedoelde fouten en menselijke maat is hier onlosmakelijk mee verbonden.

Om (onbedoeld) misbruik preventief aan te pakken moet er dienstverlening zijn die mensen kan helpen om zich aan de regels te houden. Onbedoelde fouten moeten via deze dienstverlening kunnen worden hersteld. Dienstverlening en handhaving liggen dan ook nadrukkelijk in elkaars verlengde. Het blijft belangrijk om moedwillig misbruik tijdig waar te nemen en passend aan te pakken.

3.1 | *Ontwikkelingen risicoscans UWV*

Zoals aangegeven in de brief van 9 oktober vorig jaar¹² en de beantwoording van de Kamervragen¹³ hebben wij verschillende vervolgacties met UWV afgesproken.

3.1.1 **Risicoscan verblijf buiten Nederland**

UWV is in het tweede kwartaal van 2024 begonnen met het herzien van alle 1.159 afgesloten zaken zoals gemeld in de Stand van de uitvoering van december 2023. Ook is UWV op dit moment bezig met onderzoek naar een aangepaste werkwijze om te controleren op verblijf buiten Nederland.

In de Kamervragen van 25 juli 2023 hebben leden van D66 en DENK gevraagd naar het eventueel (indirect) discrimineren door het gebruik van kenmerken of door

de opzet en werking van de risicoscan verblijf buiten Nederland. In het antwoord hebben wij aangegeven dat in het onderzoek naar een nieuwe werkwijze door UWV ook wordt gekeken naar de kenmerken van de stopgezette scan. Na de stopzetting is in gesprekken tussen UWV en SZW twijfel ontstaan over twee specifieke kenmerken. Omdat UWV heeft besloten om alle 1.159 zaken te herzien, hebben wij samen met UWV besloten om geen verder onderzoek te doen naar de kenmerken van de stopgezette risicoscan. Het doel van het onderzoeken van de kenmerken van de stopgezette scan zou zijn om na te gaan of er sprake is van benadeling van uitkeringsgerechtigden door onrechtmatige kenmerken. Door de beslissing om alle besluiten van de risicoscan te herzien, maakt het doen van onderzoek dus geen verschil meer voor uitkeringsgerechtigden. Daarnaast heeft UWV bevestigd dat de kenmerken waar twijfel over ontstond niet in deze vorm terugkomen in een nieuwe werkwijze. Verder wordt een nieuwe werkwijze om verblijf buiten Nederland aan te pakken zowel intern als extern getoetst op alle geldende wet- en regelgeving. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om gelijke behandeling en het waarborgen van het recht op privacy.

¹² Kamerstukken II 2023/2024, 26 448, nr. 731

¹³ Kamerstukken II 2023/2024, nr. 179

3.1.2 Risicoscan verwijtbare werkloosheid

UWV controleert ook de risicoscan verwijtbare werkloosheid nogmaals op rechtmatigheid en proportionaliteit met een herijking van de gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB). De herijking van de GEB is inmiddels intern positief afgerond. Alle kenmerken van de risicoscan verwijtbare werkloosheid zijn voorafgaand aan de GEB geanalyseerd op de aanwezigheid van een onbetwistbare grondslag. UWV geeft aan dat er bij drie kenmerken twijfels waren. Daarom heeft UWV besloten om deze kenmerken niet langer mee te nemen in de scan. De externe toetsing wordt aangevraagd door UWV wanneer er meer duiding is over het advies van de landsadvocaat aan het ministerie van Financiën over geautomatiseerde selectietechnieken. Dit geldt ook voor de sollicitatiescan.

3.1.3 Sollicitatiescan

De sollicitatiescan wordt door UWV ingezet om een betere dienstverlening te bieden aan WW-uitkeringsgerechtigden en is daarom niet een handavingsinstrument. UWV controleert ook de sollicitatiescan nogmaals op rechtmatigheid en proportionaliteit met een herijking van de GEB. De herijking van de GEB is intern positief afgerond.

3.2 | Fraude met Ziektewetuitkeringen

Op 9 oktober jl. hebben wij uw Kamer geïnformeerd over het dataonderzoek van UWV naar misbruik met Ziektewetuitkeringen. Het ging hierbij om het mogelijk fingeren van ziekte na een kort dienstverband. In het eerste kwartaal van dit jaar heeft UWV deze vorm van mogelijk misbruik opgepakt om te bezien of en welke structurele beheersmaatregelen er aanvullend nodig zijn om deze vorm van fraude te voorkomen. De aanpak is multidisciplinair vanuit de reguliere organisatieonderdelen. Dit is dus niet een specifiek projectteam zoals vermeld in de vorige Stand van de uitvoering.

Het complete plaatje is nog niet af. Momenteel wordt gekeken naar de bestaande beheersmaatregelen om het onterecht verstrekken van uitkeringen te voorkomen. Het doel van UWV is om voor de zomer het totaalpakket in beeld te hebben. Belangrijk daarbij is om ook te leren van de aanpak van het eerdere dataonderzoek met het oog op het waarborgen van de rechten van betrokkenen.

3.3 | Datalekken UWV en de SVB

Via de Stand van de uitvoering informeren wij uw Kamer periodiek over datalekken die zich voordoen bij UWV en de SVB. In de periode 1 januari tot en met 31 maart 2024 hebben zich bij de SVB 610 datalekken met een beperkte impact voorgedaan en zijn er 3 datalekken gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Bij UWV hebben zich 203 datalekken voorgedaan die bij de AP zijn gemeld. In vrijwel alle gevallen betrof het datalekken met persoonsgegevens van één persoon waarbij de mogelijke risico's beperkt zijn, bijvoorbeeld een verkeerd geadresseerde brief.

In het afgelopen jaar is er door de SVB geïnvesteerd in het bewustzijn onder medewerkers om signalen van datalekken op te vangen. Daardoor zijn medewerkers beter toegerust om signalen via klanten te herkennen en te registreren. Hierdoor is het totaal aantal datalekken hoger dan in vorige jaren.

Voor UWV is verkeerd geadresseerde post een bron van datalekken. Veelal ontvangt UWV de verkeerd geadresseerde post al dan niet geopend retour. UWV participeert in een onderzoek door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) naar de wijze waarop grote publieke dienstverleners omgaan met 'onbestelbaar retour'. Het doel van dit onderzoek is onder andere om te bezien wat partijen van elkaar kunnen leren.

3.3.1 Beveiligingsincident platform voor videogesprekken

In deze periode hebben zich bij UWV twee datalekken voorgedaan met een grote impact. Eind februari heeft er een hack plaatsgevonden van een commercieel video-platform. UWV gebruikt het getroffen platform voor het voeren van videogesprekken met cliënten in het buitenland. Het is niet uit te sluiten dat tijdelijk opgeslagen logbestanden in handen zijn gekomen van de hackers. In deze logbestanden bevonden zich niet-bijzondere persoonsgegevens (waaronder naam, e-mailadres) van 378 cliënten, een aantal ingehuurd tolken en medewerkers van UWV.

De leverancier heeft de omgeving direct na ontdekking van de hack afgesloten en een melding gedaan bij de AP. UWV heeft daarna zelf een voorlopige melding gedaan bij de AP. UWV heeft vervolgens nagenoeg alle betrokkenen geïnformeerd per e-mail. Daarop heeft UWV de voorlopige melding bij de AP definitief gemaakt.

3.3.2 Cv's via Werk.nl

Op 4 mei zijn er via een account op werk.nl 150.000 cv's bekeken en mogelijk gedownload. Het gaat om cv's van werkzoekenden met en zonder uitkering die gebruikmaken van werk.nl om werk te vinden. Een deel van de cv's bevat contactgegevens van werkzoekenden. UWV heeft het account waarmee de cv's zijn bekeken direct afgesloten. Er is een melding

gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens en UWV heeft besloten om aangifte van oneigenlijk gebruik te doen. UWV heeft daarnaast direct acties ondernomen om betrokken werkzoekenden te informeren en onderzoekt op welke manieren het tonen van NAW-gegevens kan worden beperkt zonder dat dit ten koste gaat van de dienstverlening.

3.3.3 Incident bestelbus post

In het afgelopen half jaar is een bestelbus afgebrand die transport van post tussen UWV-kantoren verzorgde. Hierbij zijn binnengekomen post ter digitalisering en twee fysieke dossiers ter archivering verloren gegaan. Deze dossiers zijn nog wel digitaal beschikbaar. UWV heeft een melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens gedaan.

4 Continuïteit van de organisaties

Dit hoofdstuk gaat in op de zaken die invloed hebben op de continuïteit van de UWV en de SVB. We gaan hierbij in op de ontwikkelingen rondom ICT bij beide organisaties en doorlichting van risicobeheersing bij UWV.

4.1 | ICT-ontwikkelingen bij UWV en de SVB

4.1.1 ICT-ontwikkelingen UWV

UWV zet de komende jaren in op versneld de dienstverlening verbeteren, waarbij digitalisering een integraal onderdeel is. Belangrijke elementen hierin zijn een strakke centrale regie op ICT-projecten, een gedegen risicobeheersing binnen de organisatie, compliance op IB&P standaarden en zorg voor voldoende ICT-kennis bij het management.

Niet alles kan en scherpere keuzes zullen in de komende jaren noodzakelijk blijven om het ICTlandschap niet alleen stabiel te houden, maar ook verregaand te moderniseren. Daarbij is de verwachting dat de opgaven mogelijk zelfs groter worden met ambities op het gebied van vereenvoudiging, verbetering van de dienstverlening en toenemende eisen en standaarden. Met een krappe arbeidsmarkt worden scherpe keuzes en prioritering daarmee nog belangrijker.

In het eerste kwartaal heeft UWV zijn veranderportfolio voor 2024 vastgesteld. UWV zet hiermee de beweging in naar kwartaalsturing met duidelijke strategische kaders om teams succesvol te laten zijn en ze optimaal te faciliteren om cliëntwaarde te leveren.

Via kort cyclisch werken houdt UWV beter de controle over grote programma's en projecten. Ook kan UWV tijdig bijsturen, waarbij UWV eenduidig prioriteert, afstemt en onderlinge afhankelijkheden identificeert en oplost.

AI

Artificiële intelligentie (AI) biedt nieuwe mogelijkheden en kan een belangrijke impact hebben op UWV. Om duidelijkheid te krijgen over de mogelijkheden met generatieve AI (zoals ChatGPT) heeft UWV in het najaar van 2023 een proeftuin ingericht. Hierin kunnen organisatieonderdelen verantwoord experimenteren. UWV is voortdurend alert op de risico's van vooringenomenheid en desinformatie conform het ethisch beleid. We zetten moderne technologieën op verantwoorde wijze in, waarbij het borgen van publieke waarden centraal staat en passen security- en privacy-by-design en responsible-design als uitgangspunten toe.

UWV heeft software aangekocht voor de Bemiddelingsservice waarmee werkgevers en werkzoekenden bij elkaar worden gebracht, die met behulp van AI matching suggesties doet. De Bemiddelingsservice is beoordeeld door de commissie data ethiek en loopt er een Impact Assessment voor Mensenrechten bij de inzet van Algoritmes (IAMA). Over de AVG-compliance in relatie tot de totstandkoming van de matching software

zijn recentelijk echter vragen opgekomen die geen betrekking hebben op cliëntgegevens van UWV, maar op gegevens die op internet zijn verzameld. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de leverancier van de software. UWV vindt het belangrijk dat de AVG-compliance van de aangeschafte software geborgd is en is hierover met de leverancier in gesprek.

Datacenter

Het datacenter is de basis waar de ICT van UWV op draait en is daarmee essentieel voor de dienstverlening van UWV. In 2019 is UWV gestart met de transitie naar een nieuwe dienstverlener voor het datacenter. Tijdens verschillende fases zijn alle UWV-applicaties succesvol overgezet naar het nieuwe datacenter. In de laatste fase is ook de ontsluiting en de beveiliging van de public cloud dienstverlening vormgegeven en opgeleverd. Daarmee is dit traject eind 2023 succesvol afgerond. Dit zal vanaf 2024 naast kwalitatieve baten, ook leiden tot een financiële batenrealisatie van € 40 miljoen per jaar.

Vervanging OpenVMS-platform

De ondersteuning van het OpenVMS-platform loopt eind 2027 af. Voor UWV betekent dit dat een oplossing moet worden gezocht voor twee belangrijke ICT-systemen voor de verstrekking van AW- en WW-uitkeringen die hierop draaien. Begin 2024 heeft het Adviescollege ICT toetsing (AcICT) een advies uitgebracht. Dit advies steunt UWV in zijn besluit om

van de eerder gekozen fabrieksmatige overgang naar een modernere softwarecode over te gaan naar een andere aanpak. Ook geeft het aanbevelingen om de slagingskans van de nieuw ontwikkelde scenario's te vergroten. Deze aanbevelingen worden verwerkt in de plannen voor twee projecten die werken aan specifieke oplossingen voor de AW- en WW-uitkeringssystemen. In het tweede kwartaal van 2024 neemt UWV een besluit over het vervolg van deze projecten. Het AcICT zal ook voor deze projecten in de gelegenheid worden gesteld een advies uit te brengen.

DataFabriek

Het verandertraject DataFabriek wil drie 'legacy' datawarehouses van UWV vervangen door één modern en toekomstbestendig platform: het Data Integratie Magazijn (DIM). Inmiddels is de migratie van één van de drie 'legacy' datawarehouses afgerond. Conform planning moet de technische ontmanteling (het onbruikbaar maken van oude programmatuur en het weghalen van hardware) nog gebeuren. UWV heeft aan de hand van verschillende scenario's bekeken of en hoe UWV door moet gaan met het migreren en uitfasen van de twee overgebleven datawarehouses. Daarbij is extern advies ingewonnen op de plannen voor het vervolg. Dit heeft onder andere geleid tot verbeteringen op het gebied van besturing en controle.

Met het oog op de continuïteits- en stabiliteitsrisico's van de resterende twee datawarehouses heeft UWV

‘Goed werkende IT is cruciaal voor de uitvoering van de sociale zekerheid.’

in het eerste kwartaal van 2024 besloten dat deze ook vernieuwd moeten worden. Daarbij moeten vereenvoudigingen worden toegepast om hoge kosten te voorkomen. Alleen wat onmisbaar is, wordt overgezet. De technische ontmanteling van de oude datawarehouses wordt meegenomen in het project. UWV streeft naar volledige afronding van het programma in december 2025.

4.1.2 ICT-ontwikkelingen SVB

Met de IV-strategie 2023-2025 werkt de SVB aan het moderniseren en verbeteren van de informatievoorziening via verschillende programma's en projecten. De grootste programma's zijn gericht op modernisering en vernieuwing van kernsystemen, zoals Modernisering AA en de vervanging van het documentmanagementsysteem. Daarnaast is er gewerkt aan de realisatie van een nieuw dataplatform.

De IV-strategie geeft ook invulling aan diverse verbeteringen in de proactieve dienstverlening aan de burger. Zo is de VIVO-app live gegaan, waarmee klanten in het buitenland simpel periodiek aantonen dat zij in leven zijn. Voorheen moesten klanten soms ver reizen om hun levensbewijs te laten invullen, nu kan dat digitaal.

Gezien het belang van de IV-strategie heeft Bureau Gateway onderzoek gedaan om meer inzicht te krijgen in de voortgang van de uitvoering van de strategie en de knelpunten die hierbij optreden. De aanbevelingen zijn onder andere op het vlak van portfoliosturing, prioritering, agile werken, governance en de balans tussen noodzakelijk onderhoud en uitvoerbaarheid van beleid. Over de opvolging wordt gerapporteerd in een volgende Stand van de uitvoering.

Programma Modernisering AA

Een belangrijk onderdeel van de IV-strategie is het programma Modernisering AA. Het programma richt zich op het toekomstbestendig maken van het kernsysteem van de SVB in het sociale domein. Dit kernsysteem zorgt voor de registratie van rechten en tijdige uitkeringen voor een groot aantal van de regelingen van de SVB. Het programma is afgelopen najaar getoetst door het AcICT. Het AcICT ziet dat de SVB een goede keus heeft gemaakt door het systeem te moderniseren en doet aanbevelingen ter verbetering van het programma. Op 27 februari jl. bent u geïnformeerd over de resultaten van de toets en hoe de SVB de aanbevelingen oppakt¹⁴. Het programmaplan is aangepast om opvolging te geven aan de adviezen. Het programma loopt goed en boekt vooruitgang. Alle onderdelen zijn nu in uitvoering. In twee van de zes onderdelen blijft de

voortgang achter op de planning. Dit komt doordat zaken technisch lastiger zijn dan verwacht en het een uitdaging is de juiste expertise binnen te krijgen. De SVB verwacht nog steeds het programma volgens plan eind 2026 af te ronden.

ICT-dienstverlener

Een ICT-dienstverlener van de SVB verkeert in financiële onzekerheid. Deze partij verzorgt voor de SVB onder andere het technisch applicatiebeheer van primaire systemen, waaronder de AOW en de Kinderbijslag. De SVB staat in nauw contact met deze dienstverlener en is goed op de hoogte van de stand van zaken rondom het bedrijf. De SVB zorgt er voor de continuïteit van de dienstverlening zo goed mogelijk te waarborgen. CIO Rijk coördineert de gezamenlijke Nederlandse belangen, omdat meerdere overheidsorganisaties gebruikmaken van de diensten van deze dienstverlener. Wij zijn in nauw overleg met de SVB over de mogelijke gevolgen en mitigerende maatregelen.

¹⁴ Kamerstukken II 2023/2024, 26 448, nr. 747

4.2 | Doorlichting van risicobeheersing en risicocultuur UWV

UWV is eind 2023 gestart met een evaluatie van risicomangement en de cultuur van risicoleiderschap. In deze evaluatie wordt per organisatieonderdeel en UWV-breed gekeken naar de stand van zaken op beide onderwerpen. Daarbij wordt ook geïdentificeerd waar UWV zich nog verder kan ontwikkelen. De uitkomsten van deze evaluatie worden op dit moment binnen UWV geanalyseerd en afgestemd. Een externe partij kijkt mee op de concept-uitkomsten en adviseert UWV over de kwaliteit van de vervolgacties. We verwachten dat de resultaten van de evaluatie, inclusief het externe advies, in de zomerperiode tussen UWV en SZW besproken kunnen worden. UWV gaat tegelijkertijd aan de slag met de uitkomsten van de evaluatie en het advies van de externe partij.

Daarnaast is de Auditdienst van UWV in maart 2024 gestart met de voorbereiding van een interne audit naar de opzet van risicoleiderschap en operationeel risicomangement binnen een aantal organisatieonderdelen. Deze onderwerpen zijn in de eerdergenoemde evaluatie maar met beperkte diepgang aan de orde gekomen. In het tweede en derde kwartaal van 2024 wordt deze interne audit uitgevoerd. Na afronding worden de resultaten met SZW besproken. Naar verwachting kunnen

wij uw Kamer in de Stand van de uitvoering van december informeren over de uitkomsten van deze interne audit.

5 Bijlagen

5.1 | Toelichting stand van zaken openstaande knelpunten UWV, SVB en LCR

5.1.1 Stand van zaken openstaande knelpunten UWV

Knelpunten UWV	Jaartal	Voortgang knelpunt jun 2024
1. Startersbepaling zelfstandigen WW	2023	Dit knelpunt is opgelost met ingang van de Verzamelwet 2024.
2. Beëindiging WW op eigen initiatief	2023	In de vorige Stand van de uitvoering sociale zekerheid hebben wij toegezegd dit knelpunt samen met UWV nader te verkennen. Met UWV is besloten om dit knelpunt te prioriteren. Een oplossing voor dit knelpunt vergt een wetswijziging. Wij informeren u hierover nader in de volgende Stand van de uitvoering sociale zekerheid.
3. Calamiteitenverlof buitenland WW	2023	In de vorige Stand van de uitvoering sociale zekerheid hebben wij toegezegd dit knelpunt samen met UWV nader te verkennen. Een oplossing voor dit knelpunt vergt een wetswijziging. Hierdoor is een structurele oplossing op korte termijn niet mogelijk. Om die reden onderzoeken SZW en UWV op dit moment een mogelijk tussentijdse oplossing in de vorm van buitenwettelijk begunstigend beleid, wat op korte(re) termijn een uitkomst kan bieden totdat de wet is gewijzigd. Hierover berichten wij u nader in de volgende Stand van de uitvoering sociale zekerheid.
4. Vaststellingsovereenkomst in geval van ziekte en WW	2023, 2022	UWV heeft in een gesprek met SZW meer inzicht gegeven in het knelpunt en de mogelijke oplossingsrichtingen. Een oplossing voor het probleem is niet eenvoudig en vergt nadere keuzes. Het oplossen van dit knelpunt kost daarom tijd. UWV is inmiddels intern aan het bekijken hoe zij de communicatie kunnen verbeteren.
5. Werkloos worden in de WIA en hardheden in de WIA	2023, 2022	Er zijn diverse gesprekken gevoerd tussen SZW en UWV om het knelpunt nader te duiden. Gebleken is dat 'knelpunt' verschilt tussen uitkeringssoort (LAU1/LAU2/VVU) en inkomensgroepen. Bij het bekijken van oplossingsrichtingen dient goed gekeken te worden naar de effecten op de verschillende subgroepen (uitkeringssoort en inkomensgroepen) en dat hier geen ongewenste nieuwe hardheden worden gecreëerd. Hierover blijven we in gesprek met UWV.
6. Arbeidsongeschiktheidspercentage baseren op feitelijke verdiensten	2023	Dit knelpunt loopt mee in het traject rondom sociaal-medisch beoordelen. Op dit moment is een aanpassings-AMvB in proces. De aanpassing gaat naar verwachting in per 1 juli 2024.

Knelpunten UWV	Jaartal	Voortgang knelpunt jun 2024
7. Aanpassingen in het herbeoordelingsbeleid	2023, 2022	Op verschillende manieren denken we samen met UWV na om dit knelpunt op te lossen. Dit loopt mee in de aanpak rondom de SMB-problematiek. Concreet is UWV bezig om de communicatie en formulieren aan te passen. Ook zijn er gesprekken met werkgevers om hier over mee te denken.
8. Wendbare wetgeving voor betere en snellere dienstverlening	2023, 2022, 2021	In het kader van de Werkagenda SUWI bereiden wij een wetsvoorstel Zorgvuldige gegevensuitwisseling ¹⁵ voor. Wij zullen in dat wetsvoorstel een balans tussen voorzienbaarheid en transparantie enerzijds én wendbaarheid in de uitvoering anderzijds moeten vinden. In een separaat wetsvoorstel werken wij de grondslagen uit voor de gegevensuitwisseling die noodzakelijk is voor de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur. De beoogde inwerkingtredingsdatum van dat wetsvoorstel is 1 januari 2026. In april jl. hebben wij u hierover geïnformeerd via een Kamerbrief ¹⁶ .
9. Bij arbeidsmarktdienstverlening staat de behoefte van de burger niet altijd centraal	2022	Het signaal van UWV raakt aan de doorontwikkeling van de regionale arbeidsmarktinfrastructuur. De afgelopen tijd zijn de uitgangspunten voor de uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur ¹⁷ verder uitgewerkt met betrokken partijen, waaronder UWV. Hierover is uw Kamer geïnformeerd in de brief van 26 april ¹⁸ . De focus binnen de regionale arbeidsmarktinfrastructuur ligt op de samenwerking tussen partijen, waardoor de dienstverlening aan de mensen verbetert. Om de behoefte van de burger bij het bieden van dienstverlening meer centraal te stellen, worden verschillende maatregelen ingezet. We stimuleren de gezamenlijke inzet en ontwikkeling van dienstverlening met een tijdelijke regionale financiële impuls voor gezamenlijke publiek-private dienstverlening. Ook zetten we in op de mogelijkheden om tijdig passende en doorlopende dienstverlening door UWV en gemeenten te organiseren. Daarnaast wordt er een wetsvoorstel voorbereid met beoogde inwerkingtreding per 1 januari 2026.

¹⁵ Kamerstukken II 2023/2024, 26 448, nr. 739

¹⁶ Kamerstukken II 2023/2024, 33 566, nr. 109

¹⁷ Kamerstukken II 2022/2023, 33 566, nr. 108

¹⁸ Kamerstukken II 2023/2024, 25 883, nr. 488

Knelpunten UWV	Jaartal	Voortgang knelpunt jun 2024
10. Overdracht aan gemeenten van afgewezen Wajongaanvragers	2022	De omvang van de pilot blijkt te klein om daaraan te zijner tijd conclusies te kunnen verbinden. De pilot wordt daarom uitgebreid. Uit de pilot blijkt ook dat mensen het invullen van een toestemmingsformulier voor het verstrekken van gegevens aan de gemeente als een drempel ervaren. UWV heeft geen taak of bevoegdheid om gegevens over re-integratie over te dragen aan de gemeente. Daarom is hier op dit moment toestemming van de burger voor nodig. Om een overdracht van UWV naar gemeenten structureel mogelijk te maken is een verandering in de wetgeving nodig. Wij willen daarom de overdracht opnemen in het wetsvoorstel Proactieve dienstverlening SZW. Dit voorstel legt in de Wet SUWI vast dat UWV, de SVB en gemeenten proactieve dienstverlening mogen verrichten. Het streven is om dit voorstel voor het einde van dit jaar bij de Tweede Kamer in te dienen.
11. Complexiteit gegevensverstrekkingen sociale zekerheidsrechten gedetineerden	2022	Indien er sprake is van detentie vervalt het recht op uitkering. Voor de uitvoering van deze regel zijn gemeenten, UWV en SVB afhankelijk van gegevens van de Justitiële Informatiedienst (Justid) over gedetineerden met een uitkering. Justid en SVB zullen binnenkort overstappen naar een nieuwe vorm van informatieverstrekking aan de uitvoeringsinstanties. In de toekomst zal informatie worden uitgewisseld volgens het Matchprincipe (uit te spreken als match 3). Hierdoor worden minder signalen gemist en wordt de privacy van gedetineerden beter gewaarborgd. Deze wijze van informatieverstrekking vereist van de uitvoeringsinstanties een capaciteitsinvestering waar op dit moment ruimte voor wordt gemaakt.
12. Bruterig van vorderingen na een jaarovergang	2022	In de vorige Stand van de uitvoering hebben wij uw Kamer geïnformeerd dat er geen structurele oplossing mogelijk is binnen het huidige belastingsysteem. Het programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen (VIM) bekijkt in aanvulling hierop of aanvullende doorbraken mogelijk zijn. Daarnaast wordt dit probleem meegenomen bij de ontwikkeling van scenario's voor een vereenvoudigd stelsel voor de lange termijn. De Kamer is hierover bij brief van 8 december 2023 geïnformeerd ¹⁹ .
13. Wajong-gerechtigden die geen toegang hebben tot vrijwillige verzekeringen	2022	Het wetsvoorstel dat een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen regelt (de Wet BAZ), is door UWV voorzien van een pre-toets. Met de brief over het Nationaal Hervormingsprogramma 2024 ²⁰ is uw Kamer geïnformeerd dat het wetsvoorstel binnenkort voor uitvoeringstoetsen en internetconsultatie wordt uitgezet.

¹⁹ Kamerstukken II 2023/2024, 29 362, nr. 347

²⁰ Kamerstukken II 2023/2024, 21 501, nr. 07

Knelpunten UWV	Jaartal	Voortgang knelpunt jun 2024
14. Termijn verhoging beslagvrije voet in verband met woonlasten	2022	De verwachting is dat de krapte op de woningmarkt aanhoudt. Daarom wordt de 18 maanden termijn opnieuw bekeken. Ook worden andere opties verkend. Dit gebeurt in samenwerking met de keten. Met de Verzamelwet 2023 is de termijn in een Ministeriële Regeling (in plaats van in de wet) vastgelegd, waardoor deze in de toekomst makkelijker gewijzigd kan worden als dat gewenst is.
15. Samenloop verschillende werknemersregelingen (WW, ZW, WIA, etc.)	2022	Binnen de verschillende werknemersregelingen lopen verbetertrajecten om knelpunten te identificeren en op te lossen. Voorbeelden hiervan zijn Participatiewet in balans, herijking van het handhavingsinstrumentarium, vereenvoudiging van de WW en de verbetering van het arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS). Samenloop tussen regelingen is hier onderdeel van. Over de voortgang wordt gerapporteerd binnen deze trajecten.
16. Complexiteit dwarsverbanden sociaal zekerheidsrecht en arbeidsrecht	2022	Naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek naar de knelpunten in de WW, die in het najaar van 2023 met uw Kamer zijn gedeeld, zijn wij samen met UWV beleidsopties aan het verkennen om de WW te kunnen vereenvoudigen. Het knelpunt complexiteit dwarsverbanden sociaal zekerheidsrecht en arbeidsrecht loopt daarin mee. Wij verwachten hierover de Kamer in het najaar van 2024 nader te kunnen informeren.
17. Verlofregelingen bij ouderschap	2022	Op 12 juli 2023 heeft de minister van SZW een brief ²¹ aan de Tweede Kamer gestuurd met voorstellen voor vereenvoudigingen van het verlofstelsel. Deze zijn voor het grootste deel van een administratieve aard. Vervolgens heeft zij op 10 april 2024 aan de Tweede Kamer een tweede brief ²² aangeboden waarin zij aan de hand van een aantal scenario's verdergaande mogelijkheden voor vereenvoudiging van het verlofstelsel presenteert. Dit gaat om opties met grotere financiële gevolgen of voorstellen die vragen om een stelselwijziging. In deze laatste brief wordt ook ingegaan op het op 20 december 2023 gepubliceerde SER-advies Balans in maatschappelijk verlof ²³ . Dit advies richt zich ook op een vereenvoudiging van het verlofstelsel met als doel de duidelijkheid en werkbaarheid voor werknemers, werkgevers en UWV te vergroten. Een vereenvoudiging van het verlofstelsel vraagt om een wetswijziging van de Wazo en een implementatietraject van UWV. Dit betekent een meerjarig traject waarvan de duur en intensiviteit afhangen van de aard en omvang van de te realiseren wijzigingen. Het is aan een volgend kabinet om hierover te besluiten.

²¹ Kamerstukken II 2022/2023, 32 855, nr. 38

²² Kamerstukken II 2023/2024, 32 855, nr. 39

²³ Sociaaleconomische Raad, (2023). Balans in maatschappelijk verlof, Den Haag

Knelpunten UWV	Jaartal	Voortgang knelpunt jun 2024
18. Complexiteit werkloosheidswet (WW)	2021	Naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek naar de knelpunten in de WW, die in het najaar van 2023 met uw Kamer zijn gedeeld, zijn wij samen met UWV beleidsopties aan het verkennen om de WW te kunnen vereenvoudigen. Het knelpunt complexiteit werkloosheidswet loopt daarin mee. Wij verwachten hierover de Kamer in het najaar van 2024 nader te kunnen informeren.
19. Dienstverlening UWV aan volledig en duurzaam Arbeidsongeschikten (Wajong DGA en WIA/IVA) en WW-cliënten met een structurele functionele beperking	2021	Dit knelpunt betreffende WW-gerechtigden wordt meegenomen in de dienstverlening van RMT's. Voor wat betreft onderdeel IVA/DGA is het knelpunt opgelost met het "Tijdelijk besluit experiment bredere inzet re-integratie-instrumenten" ²⁴ .
20. Maatregelenbesluit sociale zekerheidswetten	2021	Dit onderwerp loopt mee in de herijking van het handhavingsinstrumentarium. In lijn met het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid wordt ook gewerkt aan de wijziging van het Maatregelenbesluit (welke op dit moment geldt voor UWV en de SVB). Met deze wijziging wordt het mogelijk gemaakt om ook op het gebied van maatregelen meer passend te reageren op overtredingen. Het streven is om de Kamer voor het zomerreces middels een voortgangsbrief te informeren over de voortgang van de herijking van het handhavingsinstrumentarium.
21. Debiteurenbeleid	2021	De gewijzigde regeling is nog niet in werking getreden. SZW is met UWV en de SVB in goed gesprek om de regeling nog dit jaar in werking te laten treden. Hierbij worden recente ontwikkelingen in de rechtspraak meegenomen. UWV en de SVB hebben in opdracht van SZW sinds medio 2021 al enige aanpassingen doorgevoerd in het invorderbeleid zodat er meer mensgericht ingevorderd kan worden. Hierdoor kunnen UWV en de SVB onder meer een ruimere betalingsregelingstermijn afspreken die beter past bij de situatie van de cliënt.
22. Kostendelersnorm in de Toeslagenwet	2021	Dit onderwerp loopt mee in het traject vereenvoudiging Toeslagenwet. In dat traject is een eerste grove inventarisatie van mogelijke vereenvoudigingspunten gemaakt. In de loop van het jaar zal dit verder uitgewerkt worden. In het najaar van 2024 is een brief aan de Tweede Kamer toegezegd.

²⁴ Kamerstukken II 2022/2023, 26 448, nr. 717

Knelpunten UWV	Jaartal	Voortgang knelpunt jun 2024
23. Dagloonbesluit WIA	2021	<p>In de voortgangsbrief van 28 april 2023²⁵ hebben wij toegelicht dat wij gekozen hebben voor een oplossing voor het specifieke knelpunt van de loonloze tijdvakken, veroorzaakt door een WW-uitkering tijdens de WIA-referteperiode. In de Kamerbrief sociaal medisch beoordelen en gerelateerde WIA-onderwerpen van 6 oktober 2023²⁶ hebben wij de Kamer geïnformeerd hoe hier vorm aan wordt gegeven. Wij hebben u tijdens het Commissiedebat Uitvoering Sociale Zekerheid van 2 april jl. geïnformeerd dat de Centrale Raad van Beroep op 29 november 2023 een uitspraak heeft gedaan. De uitspraak heeft consequenties voor de specifieke vormgeving van de maatregel, met name voor al lopende WIA-uitkeringen. Samen met UWV zijn we dit aan het onderzoeken. Vervolgens moet de uitkomst worden verankerd in de regelgeving. Het streven is dat deze algemene maatregel van bestuur in januari 2025 in werking treedt. Wij verwachten hier tegen het einde van het tweede kwartaal van 2024 meer duidelijkheid over te hebben. Wij hebben de Kamer tijdens het Commissiedebat Arbeidsongeschiktheid op 24 april jl. hierover nader geïnformeerd.</p>
24. Toerekensystematiek ERD/WGA	2021	<p>OCTAS heeft de WGA-risicoperiode van tien naar vijf jaar benoemd in het definitieve rapport. Hierdoor wordt het knelpunt afhankelijk van de politieke keuze mogelijk bij de uitwerking van OCTAS meegenomen. We wachten de politieke keuze af.</p>

²⁵ Kamerstukken II 2022/23, 26 448, nr. 712

²⁶ Kamerstukken II 2022/23, 26 448, nr. 729

5.1.2 Stand van zaken openstaande knelpunten SVB

Knelpunten SVB	Jaartal	Voortgang knelpunt jun 2024
1. Vereenvoudigen kindregelingen	2023	<p>Op 9 februari jl. hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van de ambtelijke verkenning naar de toekomst van de kindregelingen²⁷. Deze verkenning is uitgevoerd in samenhang met het traject Toekomst Toeslagenstelsel. Ook hierover hebben wij uw Kamer op 9 februari jl. geïnformeerd.²⁸ De verkenning constateert dat een eerste en belangrijke stap naar een structurele oplossing van de huidige knelpunten ligt in het komen tot één vereenvoudigde regeling met één wettelijk kader. Dat is voor alle ouders begrijpelijker. In het bijzonder voor ouders in internationale situaties lost dit veel problemen op. Het is aan een volgend kabinet om keuzes te maken over de toekomst van het toeslagenstelsel en de kindregelingen. Afhankelijk van deze keuzes kan één vereenvoudigde regeling verder worden uitgewerkt. De uitvoerbaarheid van zo'n regeling is daarvan een belangrijk onderdeel. Hierbij moeten ook de overige taken van de uitvoerders worden meegenomen.</p>
2. Stelsel leefvormen in de AOW vereenvoudigen	2023, 2021	<p>We hebben uw Kamer in juni in een Kamerbrief van geïnformeerd over het voornemen om een objectief partnerbegrip te onderzoeken. Dit als vereenvoudigingsoptie voor de leefvormbeoordeling in de AOW²⁹. Op dit moment wordt samen met het Ministerie van Financiën, de Belastingdienst en de SVB gewerkt aan een bestandsvergelijking om in kaart te brengen wat het effect zou zijn van een objectief partnerbegrip in de AOW als alternatief voor de huidige beoordeling. Op basis van deze bestandsvergelijking kan beter worden ingeschat wat de gevolgen zijn voor de AOW'ers en wat de budgettaire effecten zijn. Naar verwachting wordt uw Kamer hier na het zomerreces verder over geïnformeerd. In het licht van de aanhoudende krapte op de woningmarkt en de doelstelling om ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen willen we in kaart brengen welke rol de AOW hierbij kan spelen. Daarom willen we een MKBA laten doen op het terrein van de leefvormen binnen de AOW waarbij (in elk geval) aandacht is voor de kosten en baten op het terrein van wonen en mantelzorg. De MKBA wordt naar verwachting het eerste kwartaal van 2025 afgerond. We onderzoeken de mogelijkheid om het begrip 'duurzaam gescheiden leven' aan te passen, waardoor de keuzemogelijkheid in de verpleeghuissituaties komt te vervallen. Hier verwachten we uw Kamer na het zomerreces over te informeren.</p>

²⁷ Kamerstukken II 2023/2024, 36 410 XV, nr. 65

²⁸ Kamerstukken II 2023/2024, 31 066, nr. 1272

²⁹ Kamerstukken II 2022/2023, 32 043, nr. 611

Knelpunten SVB	Jaartal	Voortgang knelpunt jun 2024
3. Proactieve dienstverlening ten behoeve van bestaanszekerheid	2023	Met het wetsvoorstel proactieve dienstverlening dat 9 februari jl. in internetconsultatie is gegaan krijgt de SVB de bevoegdheid om proactieve dienstverlening toe te passen. De kern van het wetsvoorstel is dat UWV, SVB en gemeenten in het SUWI-domein de expliciete bevoegdheid krijgen om proactief te zijn in hun dienstverlening. Dat betekent dat UWV, SVB en gemeenten kunnen onderzoeken wie mogelijk in aanmerking komt voor een uitkering of voorziening. Zij kunnen mensen straks persoonlijk vooraf informeren over die uitkeringen en voorzieningen en helpen bij het aanvragen daarvan. Zo zorgen we ervoor dat de toegang tot regelingen voor mensen eenvoudiger wordt en mensen beter kunnen weten waar ze recht op hebben. Wij streven ernaar het wetsvoorstel tegen het einde van dit jaar aan uw Kamer aan te bieden.
4. Armoedebestrijding: gebruiken beschikbare gegevens	2022	Zie hieronder knelpunt 6 'Niet-gebruik AIO'.
5. Menselijke maat in het sanctiebeleid	2022	Op dit moment wordt samen met de uitvoering gewerkt aan een nieuwe versie van het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid. Daarnaast werken we aan een wijziging van het Boetebesluit en het Maatregelenbesluit. Deze besluiten zullen aan de uitvoering worden voorgelegd voor uitvoeringstoetsen. We verwachten de Kamer voor het zomerreces in een voortgangsbrief te informeren over de ontwikkelingen rondom de herijking van het handhavingsbeleid.
6. Niet-gebruik AIO	2021	Momenteel werken we aan een juridische basis voor een structureel vervolg. Dit gebeurt via het wetsvoorstel Proactieve dienstverlening. Ook werken we aan een mogelijke vervolgpijl met de Belastingdienst.
7. Kinderbijslag: dubbele kinderbijslag voor intensieve zorg	2021	Het wetsvoorstel 'vereenvoudiging DKIZ' treedt op 1 juli in werking. Verder zijn we samen met het CIZ en de SVB doorlopend in gesprek over de verbetermogelijkheden van de DKIZ. Ook zijn we in gesprek over de stappen die wij gezamenlijk kunnen zetten om de regeling en de aanvraagprocedure eenvoudiger te maken.
8. Kinderbijslag keten: gevolgen scheiding	2021	In eerdere edities van de Stand van de uitvoering hebben we aangegeven dat er binnen het huidige stelsel geen makkelijkere oplossing voorhanden is voor scheidende ouders. Er wordt daarom door uitvoerders structureel extra aandacht besteed aan goede voorlichting voor deze ouders. Hiermee beschouwen we het knelpunt als afgerond. Een volgend kabinet kan besluiten om één kindregeling verder uit te werken. De gevolgen van scheiding zijn dan onderdeel van deze verdere uitwerking.

Knelpunten SVB	Jaartal	Voortgang knelpunt jun 2024
9. Handhaving internationaal	2021	SZW, de SVB en UWV zetten gezamenlijk in op alternatieve manieren van handhaving in de landen die geen huisbezoeken toestaan. Hiervoor is Nederland afhankelijk van de medewerking van de zusterorganen en de bereidheid van de betreffende landen. De gesprekken met België, Zwitserland en Luxemburg hebben nog niet tot een resultaat geleid. Met Polen is afgesproken dat klanten voor interviews kunnen worden opgeroepen naar de Nederlandse ambassade in Warschau. Gesprekken met deze landen over de controle op de rechtmatigheid van geëxporteerde uitkeringen worden voortgezet.

5.1.3 Stand van zaken openstaande knelpunten LCR

Knelpunten LCR	Jaartal	Voortgang knelpunt jun 2024
1. Problemen van alleenverdieners om sociaal minimum te realiseren als gevolg van stelselcomplexiteit	2023	In het commissiedebat uitvoering sociale zekerheid van april 2024 hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de beoogde oplossingsrichtingen voor deze problematiek. Samen met de VNG en gemeenten, uitvoeringsorganisaties en het Ministerie van Financiën werken we verder aan de uitwerking van de oplossingsrichtingen. Hierbij is ook de LCR nauw betrokken. Wij zullen uw Kamer separaat nader (blijven) informeren over de voortgang van de uitwerking van de oplossingsrichtingen
2. Loonloze periode uitkering	2023	Zie UWV-knelpunt 23 'Dagloonbesluit WIA'.
3. Vrijwilligers in de knel door hardheden vrijwilligersvergoeding belastingdienst	2023	Er zijn gesprekken gevoerd met LCR/Iederin, de ministeries van Financiën, VWS en SZW en de uitvoeringsorganisaties UWV en SVB om de hardheden en mogelijke oplossingen in kaart te brengen. Op dit moment worden mogelijke oplossingen gewogen, in samenhang met de beantwoording van de motie van het lid Van Dijk (CDA) ³⁰ .
4. Pgb-ers die ontslagen worden hebben recht op WW	2023	De uitspraak van de CRvB heeft veel gevolgen voor zowel de wet- en regelgeving als voor de uitvoering. De gevolgen van de uitspraak zijn door alle betrokken uitvoerders in kaart gebracht. Met de ministeries van Financiën, VWS, en diverse stakeholders, waaronder de betrokken uitvoeringsinstanties SVB, Belastingdienst en UWV wordt een wetsvoorstel voorbereid waarmee de wet- en regelgeving in lijn wordt gebracht met de uitspraak. De verwachting is dat het wetsvoorstel rond de zomer van 2024 in internetconsultatie zal gaan. In de tussentijd wordt door UWV, bij uitkeringsaanvragen al wel uitvoering gegeven aan de uitspraak. Dit is in het belang van de mensen die het betreft.

³⁰ Kamerstukken 2022/2023, 36410-IX, nr. 11

5.2 | Overzicht van kleine regelingen en regelingen met overgangsrecht UWV en de SVB

5.2.1 Kleine regelingen en regelingen met overgangsrecht UWV

Regeling met overgangsrecht (geen instroom meer mogelijk)	Duur regeling (tijdelijk dan wel aflopend)	Aantallen doelgroep (gemiddeld genomen, d.d. 31 december 2023)
1. WAO	Aflopend, geen einddatum	166.670
2. WAZ	Aflopend, geen einddatum	5.792

Regeling met relatief kleine doelgroep	Duur regeling	Aantallen doelgroep
1. IOAW	1 januari 2032	14.000
2. IOAZ	Geen einddatum	1.500
3. IOW	1 januari 2034	9.451
4. Kraambedsterfteregeling	Geen einddatum	1 (over 2023)
5. Couveuseverlof	Geen einddatum	961 (over 2023)
6. Wet tot wijziging van de Werkloosheidswet in verband met de afschaffing van de vervoluitkering	Geen einddatum	1 of 2 per jaar

5.2.2 Kleine regelingen en regelingen met overgangsrecht SVB

Regeling met overgangsrecht (geen instroom meer mogelijk)	Duur regeling (tijdelijk dan wel aflopend)	Aantallen doelgroep (gemiddeld genomen, d.d. 31 december 2023)	Toelichting
1. Remigratiewet	Geen instroom meer mogelijk per 01-01-2025 Doorlooptijd 30+ jaar	6.071	Men moet minimaal 55 jaar zijn om in aanmerking te komen
2. Bijstand buitenland	Regeling heeft geen nieuwe instroom Doorlooptijd 30+ jaar	88	Doelgroep zit in een afnemend bestand, waarvan de leeftijd varieert tussen de 50 en hoger
3. Overbruggingsregeling (OBR)	De regeling loopt af per 1 januari 2025. Vanaf dan geen nieuwe instroom meer. Vanaf 1 januari 2027 eindigt de regeling	86 toekenningen in 2023	Geïntroduceerd in 2013 als overgangsmaatregel bij verhoging AOW-leeftijd. Looptijd is tussentijds twee keer verlengd. Sterk afnemende aantallen
4. AOW partnertoeslag	De AOW-partnertoeslag is per 2015 afgeschaft.	21.591 per eind 2023 3.400 in 2030 <1.000 na 2035 0 na 2046	Omdat er geen nieuwe instroom meer is in de partnertoeslag is het een sterk aflopende regeling. Dit maakt de uitvoering van de partnertoeslag op termijn kwetsbaar. Eind 2023 waren er 21.591 AOW-gerechtigden met een jongere partner. Volgens prognose (gebaseerd op een model waarin onder andere de leeftijd van de jongste partner en de sterftekans van de jongste en oudste partner zijn verwerkt) neemt het aantal AOW-gerechtigden met een partnertoeslag af tot ongeveer 3.400 in 2030 en vanaf 2034 daalt het aantal tot onder de 1.000. Ondanks deze snelle daling in het aantal AOW-gerechtigden met een partnertoeslag is de verwachting dat er pas na 2046 geen partnertoeslag meer uitgekeerd hoeft te worden.

Regeling met relatief kleine doelgroep in bestaande wet	Duur regeling	Aantallen doelgroep	Toelichting
1. Dubbele kinderbijslag vanwege onderwijsredenen	Artikel in AKW Geen einddatum	830 in 2023	Betreft schipperskinderen, eilandbewoners, Mbo studenten. Evaluatie uit 2021 biedt mogelijk handvaten voor vereenvoudiging.
2. Dubbele kinderbijslag uitwonend kind	Artikel in AKW Geen einddatum	1.200 in 2023	Ouders van kinderen met een beperking die in een instelling wonen.
3. Extra kinderbijslag (AKW+)	Artikel in AKW Geen einddatum	>13.000 definitief in 2023	Is een eenmalig bedrag dat wordt toegekend aan alleenstaanden en alleenverdieners die dubbele kinderbijslag vanwege intensieve zorg ontvangen.
4. Stopzetten kinderbijslag bij schenden Leerplicht	Artikel in AKW Geen einddatum	Minder dan 30 per jaar	
5. Stopzetten uitkeringen wegens detentie of onttrekken aan detentie (voortvluchtigheid)	Maakt onderdeel uit van de AOW, Participatiewet (AIO) en Anw. Geen einddatum	~100 stopzettingen per jaar	Dit betreft met name AOW-gerechtigden, maar ook AIO en Anw.

Regeling met relatief kleine doelgroep	Duur regeling	Aantallen doelgroep	Toelichting
1. Vrijwillige verzekering AOW	Geen einddatum	~5.800	
2. Inkoop AOW	Geen einddatum	~30	Bij wetwijziging in 2015 is de inkooppremie meer kostendekkend geworden en dat heeft tot een sterke afname geleid. Sindsdien zijn de aantallen stabiel.

Regeling met relatief kleine doelgroep	Duur regeling	Aantallen doelgroep	Toelichting
3. Regeling Tegemoetkoming Asbestslachtoffers (Regeling TAS)	Geen einddatum	405 toekenningen in 2023 Verdeling: Mesothelioom (TAS): 346 toekenningen Asbestose (TAS): 59 toekenningen	In de loop van de tijd wordt een geleidelijke afname van de aantallen verwacht.
4. Regeling Tegemoetkoming Niet-loondienstgerelateerde slachtoffers van mesothelioom (MM) en asbestose (Regeling TNS)	Geen einddatum	124 toekenningen in 2023 Verdeling: Mesothelioom (TNS): 124 toekenningen Asbestose (TNS): 0 toekenningen	In de loop van de tijd wordt een geleidelijke afname van de aantallen verwacht.
5. Regeling Tegemoetkoming Stoffengerelateerde Beroepsziekten (regeling TSB)	Gestart per 01/01/23 Geen einddatum	41 toekenningen in 2023 Verdeling: Allergische beroepsastma: 23 toekenningen CSE (schildersziekte): 16 toekenningen Longkanker door asbest: 2 toekenningen	TSB omvat op dit moment (april '23) drie beroepsziekten. De regeling wordt in loop der tijd uitgebreid met andere beroepsziekten.
6. Repatriëringsregelingen	Tijdelijke regelingen	150	Afgekondigd op basis van crisissituaties, duur verschilt per regeling en kan worden verlengd.

Deze publicatie is een uitgave van de Stand van de uitvoering sociale zekerheid juni 2024 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Juni 2024